

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 17. 9. 2015

Číslo: Ročník 25 (2015), Číslo 3

Sekce: Jak na to?

Název článku: Jak napsat článek aneb Psaní není monolog, ale dialog

Autor: Božena Blažková

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20150315>

Jak napsat článek aneb Psaní není monolog, ale dialog

Božena Blažková

Článek „jak napsat článek“ slibuji již delší dobu a vzhledem k tomu, že moje činnost v redakční radě se pomalu, ale jistě chýlí ke svému konci, je na čase splnit slib. Pokusím se tedy ve svém článku shrnout praktické zkušenosti třinácti let svého „redaktorování“.

Při práci šéfredaktorky zpravodaje jsem se setkávala nejvíce se 3 typy lidí: „nepsavci“ (největším úspěchem bylo získání základní informace: stalo se to a to – uprav si to podle svého), „pocivci“ (pokud se neubránili a článek slíbili, sedli a dle svých sil a možností napsali), „psavci“ (psali rádi a své příspěvky pro jistotu posílali na více míst najednou, takže pokud jsme to nestihli uhlídat, jeden a tentýž příspěvek byl otištěn v místním tisku, regionálních novinách i v našem zpravodaji). Osobně se domnívám, že ještě existují nejméně 2 výrazné typy, které jsem si pro sebe nazvala „remcalové“ (mívají pocit, že by to napsali lépe, a zlobí se, že je nikdo neoslovil) a „pochvalníčci“ (jsou spokojeni a napadají je další možnosti k doplnění článku). Bohužel ani jeden z nich si nesesedne a svoji reakci na článek nenapiše a autora (i redakční radu) tím ochudí o cennou zpětnou vazbu a o možnost opravdového dialogu.

Co poradit, když na internetu si každý může najít desítky návodů na psaní článku (a ještě si může vybrat, zda se jedná o PR článek, odborný článek, článek na web apod.)? Co poradit, když nejobtížněji se píší právě návody „jak na to“, které jsou v podstatě zobecněním konkrétní činnosti? Co poradit a zároveň se jako autor nevystavit zpětnému porovnávání, zda píšu tak, jak radím? Napadá mne, že nejlepší bude vůbec neradit. Vždyť každý z nás je jedinečný, má svůj osobitý styl a má různé možnosti a podmínky pro psaní. Nejhorší rady jsou ty nevyžádané. :-)

Ke zkušenostem z redaktorské práce tedy ještě přidám pár řádků o tom, jak jsem se učila a stále ještě se učím psát. Vždyť je to vlastně docela jednoduché. K mojí teoretické výbavě patří kromě povinných slohových prací v rámci školní výuky ještě korespondenční kurz žurnalistiky, ze kterého si dnes pamatuji jen tento návod: „*Napište, co napíšete, napište to a závěrem napište, co jste napsali.*“ Dále jsem absolvovala kurz Čtením a psáním ke kritickému myšlení (RWCT), kde mne nejvíce oslovila myšlenka „*psaní není monolog, ale dialog*“. Tolik k teorii. Jak sami vidíte, není zas tak moc potřeba. Pokud jste ale více teoretici než praktici, podívejte se na internet nebo si půjčte nějakou příručku. (Soupis doporučených zdrojů uvádím na konci článku.) Jako knihovníci si přece musíte umět poradit.

Ale, teď už vážně a prakticky - začínám radit. :-) Než se pustím do psaní, pokládám si následující otázky (přemýšlím, tzv. nosím téma „v sobě“, někdy používám myšlenkovou mapu).

O čem chci (mám) psát?

Tato otázka není tak jednoduchá, jak by se na první pohled mohlo zdát. Hodně článků je totiž o všem, a přitom pro čtenáře vlastně o ničem. **Téma** článku by mělo být **konkrétní**, v ideálním případě by mělo být **jasné** z názvu, nebo alespoň z prvního odstavce článku.

Kdo to bude číst?

Při položení této otázky se monolog začíná měnit v dialog. Začínám myslet na **potenciálního čtenáře** a uvědomím si, že např. mého souseda zajímá něco jiného než profesního kolegu knihovníka.

Proč to chci psát?

Téma článku by mne jako autora mělo v první řadě zajímat. Potřeba **sdělení vlastního úhlu pohledu** je důležitá

motivace. Dalším výrazným motivačním důvodem k napsání článku je **propagace** vlastní práce nebo nějaké konkrétní aktivity. Stává se také, že vzhledem k účasti na nějaké zajímavé přednášce, semináři, exkurzi, služební cestě... jsem požádána, abych se o své **dojmy z akce** podělila s ostatními.

Jak to napíšu?

Tato otázka mi pomáhá stylisticky uchopit téma článku. Musím se rozhodnout, zda budu psát jen PR článek, jehož cílem je propagace činnosti knihovny nebo její konkrétní aktivity. Tento typ článků je někdy možná lepší nahradit dobře napsanou tiskovou zprávou, která je neutrální, faktografická a umožňuje oslovení více redakcí najednou (nevýhodou je, že si naši zprávu mohou dle svých potřeb jakkoliv upravit). Redaktorská zkušenost mi napovídá, že je lepší osobní přístup a navázání dialogu s imaginárním čtenářem. Autorská zkušenost mi říká, že je nejlepší **najít si svého konkrétního čtenáře a s ním psaní konzultovat** (může to být kolega, kamarád, někdo z rodiny, a pokud není nikdo po ruce, doporučuji přečíst si článek sám sobě nahlas). Neopisuji zbytečně to, co je možné si vyhledat nebo co už bylo mnohokrát řečeno. Snažím se **popsat vlastní dojmy, ukázat na problémy, hledat cesty a řešení**.

Z výše uvedeného je doufám vidět, že napsat článek je v podstatě docela jednoduchá věc (jen se musí „vysedět“, protože všechno má svůj čas). Nejprve si prostřednictvím otázek **CO? KOMU? PROČ? JAK?** ujasníme, co chceme potenciálním čtenářům sdělit, a pak za vydatné pomoci osobního přístupu, zajímavého nápadu, špetky humoru vyprávíme příběh plný otázek a námětů k zamyšlení.

Nebojte se nám do zpravodaje napsat, i když vynecháte všechny předcházející rady. Prostě napište, co se vám povedlo, co vás naopak trápí, co vás zaujalo, dejte o sobě vědět. I když váš text nebude mít ani zdaleka všechny předepsané náležitosti, určitě se vám ozveme a společně vytvoříme zajímavý článek, který si všichni rádi přečteme. Pro členy redakční rady jsou tyto nevyžádané materiály nejcennější, protože tvoří tolik potřebný dialog mezi čtenáři a autory zpravodaje. A tak prosím – pište, pište, pište. :-)

Závěrem ještě pár spíše technických rad, jak udělat radost šéfredaktořce (ono se vždycky vyplatí podívat se na úpravu článků příslušného periodika a tu se snažit alespoň rámcově dodržet, protože např. pokud musí u 30 článků redaktorka přeházet jméno autora z konce pod název, tak to pro ni znamená minimálně 30 zbytečných kliknutí navíc...):

- *článek je napsaný ve Wordu (font Times New Roman, velikost 12, řádkování 1,5),*
- *název je srozumitelný, výstižný a není zbytečně dlouhý,*
- *pod článkem uvedeme jméno autora,*
- *pak následuje vlastní text článku (píšeme plynule, nerozdělujeme slova, na začátku věty pokud možno nepoužíváme číslovky a zkratky, dodržujeme domluvený nebo obvyklý počet stran), který si zkontrolujeme podle současných pravidel českého pravopisu,*
- *nezapomeneme na závěr článku,*
- *v případě použití textu převzatého z jiného zdroje nezapomínáme citovat (řídíme se dle pravidel ČSN ISO 690 a ISO 690-2, lze také využít generátor citací Citace.com),*
- *pokud víme o zajímavých webových stránkách nebo literatuře týkající se tématu článku, upozorníme na ně pod článkem,*
- *dále uvedeme kontakt na autora a webové stránky knihovny, projektu apod., o kterých článek pojednává,*
- *pokud se jedná o recenzi, řídíme se dohodnutými pravidly (více viz článek Jak na recenze a recenzní posudky z 2. čísla roku 2012: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20120312>),*
- *článek zašleme v příloze mailu dle domluveného termínu.*

Doporučené zdroje:

Internetová jazyková příručka - <http://prirucka.ujc.cas.cz>

Dvanáct pravidel bezchybné češtiny: Pravopis a stylistika v písemném projevu – (placený) online kurz - <http://www.infoportal.cz/oncces/>

Jazykové zajímavosti: Jen tak pro zábavu - <https://www.facebook.com/jazykovezajimavosti>

ABZ slovník českých synonym - <http://www.slovník-synonym.cz/>

ABZ.cz: slovník cizích slov - <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

Kontakt na autorku: bozena.blazkova@svkhk.cz

© 2000-2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz